

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/922/2015
Identifikačné číslo spisu: 7112213535
Dátum vydania rozhodnutia: 23.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7112213535.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu JUDr. V. C., so sídlom v G., T. X, zastúpeného JUDr. Evou Geleneky Hencovskou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Bajzova 2, proti žalovanej JUDr. M. N., bývajúcej v G., S. X, o zaplatenie 2.141,04 eura, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 36C/126/2013, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 14. apríla 2015 sp. zn. 2Co/286/2014, 2Co/287/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Návrhom na vydanie platobného rozkazu zo 14. mája 2012, ktorý bol Okresnému súde Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) doručený 18. mája 2012, sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť mu sumu 2.141,04 eura s príslušenstvom.

2. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol platobným rozkazom z 15. júna 2012 č. k. 35Ro/283/2012-22, ktorý ale uznesením z 11. apríla 2013 č. k. 35Ro/283/2012-31 zrušil v plnom rozsahu pre nemožnosť jeho doručenia žalovanej. Následne súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom pre zmeškanie z 1. októbra 2013 č. k. 36C/126/2013-42 tak, že žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.141,04 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň rozhodol aj o trovách konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol predmet konania a citáciu príslušných ustanovení právnych predpisov, podľa ktorých rozhodol.

3. Proti uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná odvolanie, ako aj návrh na jeho zrušenie spolu s vyjadrením k uplatnenému nároku žalobcu a návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia. O návrhoch žalovanej rozhodol súd prvej inštancie uznesením z 12. februára 2014 č. k. 36C/126/2013-69 tak, že ich zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že dôvody uvedené žalovanou vo vyššie spomenutom návrhu spočívajúce v potrebe rozsiahlej prípravy jej procesnej obrany a očakávania nariadenia pojednávania z dôvodu, že spor medzi ňou a žalobcom považovala za spor spotrebiteľský, nemožno hodnotiť ako ospravedliteľné.

4. O odvolaní žalovanej rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením zo 14. apríla 2015 sp. zn. 2Co/286/2014, 2Co/287/2014 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a zároveň odvolanie žalovanej proti rozsudku pre zmeškanie z 1. októbra 2013 č. k. 36C/126/2013-42 ako neprípustné odmietol [§ 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 202 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“)]. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je vecne správne (§ 219 ods. 1 O. s. p.) stotožňujúc sa s jeho odôvodnením (§ 219 ods. 2 O. s. p.). Rovnako ako súd prvej inštancie mal za to, že vo veci neboli zistené ospravedlniteľné dôvody umožňujúce odpustenie zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia a následne zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

5. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie. Dovolanie odôvodnila tým, že sa jej postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. v spojení s § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.), ako aj tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Žalovaná namietala, že súdy nižšieho stupňa nerešpektovali jej základné procesné práva, keď nevyhoveli jej návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia podľa § 114 ods. 3 O. s. p. (ďalej len „lehota na vyjadrenie“) a návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, a to aj napriek tomu, že uplatnený návrh žalobcu spochybnila a zároveň uviedla dôvody, prečo tak neučinila v súdom určenej lehote. Mala za to, že očakávanie vytýčenia pojednávania a potreba dlhodobejšej prípravy naň sú ospravedlniteľnými dôvodmi podľa § 114 ods. 6 O. s. p. Spochybnila aj splnenie podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 114 ods. 5 O. s. p. Žiadala preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že žalovaná neuviedla žiadny ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý by bolo možné vyhovieť jej návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovanej odmietol.

7. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho tu v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 C. s. p. procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a ods. 2 C. s. p.), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

8. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná aj po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. aj nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas naň oprávnenou osobou, sa zaoberal prípustnosťou dovolania a dospel k záveru, že ho treba pre neprípustnosť odmietnuť.

9. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

10. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu boli upravené v ustanovení § 239 O. s. p. a § 237 O. s. p.

11. V preskúmvanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu bolo prípustné, ak ním bolo napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O. s. p.). Podľa § 239 ods. 2 O. s. p. bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

12. Dovolanie žalovanej smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a zároveň odvolanie žalovanej proti rozsudku pre zmeškanie odmietol. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak nevykazuje znaky žiadneho z uznesení vymenovaných vo vyššie citovanom ustanovení O. s. p., pretože nejde o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O. s. p.) a nejde ani o prípady prípustnosti dovolania podľa písm. b/ ustanovenia § 239 ods. 2 O. s. p. Prípustnosť dovolania preto podľa § 239 O. s. p. neprichádza do úvahy.

13. V súlade s ustanovením § 242 ods. 1 O. s. p. ukladajúcim dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p. (či už to strana sporu namieta alebo nie), neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

14. Procesné vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. žalovaná nenamietala a ich existenciu nezistil ani najvyšší súd. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení vyvodiť nemožno.

15. So zreteľom na žalovanou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa najvyšší súd osobitne zamerl na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

16. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa strane sporu znemožnila realizácia konkrétnych procesných práv, ktoré by inak mohla pred súdom uplatniť, a z ktorých bola v dôsledku postupu súdu vylúčená. Vo všeobecnosti pôjde najmä o situácie, kedy súd v rozpore so zákonom neumožnil strane sporu niečo vykonať, keď nesprávne odmietol podanie strany sporu, hoci na to neboli splnené podmienky alebo konanie nesprávne zastavil. O odňatie možnosti konať pred súdom pôjde aj v tom prípade, ak súd návrh strany sporu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie spolu s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na vyjadrenie zamietne, pričom na takéto rozhodnutie neboli splnené podmienky a náprava sa nezrealizovala ani v odvolacom konaní. Rovnako o odňatie možnosti konať pred súdom pôjde aj v prípade, ak pre vydanie rozsudku pre zmeškanie neboli splnené podmienky.

17. Podľa § 114 ods. 3 O. s. p. ak to povaha veci alebo okolnosti prípadu vyžadujú, môže súd s výnimkou vecí podľa § 120 ods. 2 a § 153b ods. 5 uložiť odporcovi uznesením, aby sa k veci písomne vyjadril a v prípade, že uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná, uviedol vo vyjadrení rozhodujúce

skutočnosti na svoju obranu, pripojil listiny, na ktoré sa odvoláva, a označil dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Na podanie vyjadrenia určí súd lehotu. Ak má odporca bydlisko v cudzine, môže mu súd aj vo veciach uvedených v § 120 ods. 2 uložiť uznesením, aby sa k veci písomne vyjadril.

18. Podľa § 114 ods. 4 O. s. p. uznesenie podľa odseku 3 sa doručí odporcovi do vlastných rúk. Náhradné doručenie je vylúčené; to neplatí, ak ide o doručovanie právnickej osobe alebo fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom, a spor sa týka jej podnikateľskej činnosti.

19. Podľa § 114 ods. 5 O. s. p. ak odporca bez vážneho dôvodu nesplní povinnosť uloženú uznesením vydaným podľa odseku 3, môže súd bez nariadenia pojednávania rozhodnúť o návrhu rozsudkom pre zmeškanie podľa § 153b; o tomto následku musí byť odporca poučený. Ustanovenia § 153b ods. 1 a ods. 2 písm. a/ a c/ sa nepoužívajú.

20. Podľa § 114 ods. 6 O. s. p. ak odporca z ospravedlniteľných dôvodov zmešká lehotu na podanie vyjadrenia podľa odseku 3, môže do nadobudnutia právoplatnosti rozsudku podať návrh na jeho zrušenie spolu s vyjadrením a návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia. Ak súd, ktorý rozsudok pre zmeškanie vydal, návrhu vyhovie, rozsudok uznesením zruší a začne vo veci opäť konať.

21. Ustanovenie § 114 ods. 6 O. s. p. zakotvuje osobitný spôsob ochrany žalovaného proti rozsudku pre zmeškanie vo forme návrhu na jeho zrušenie podaného spolu s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na vyjadrenie a vyjadrením k uplatnenému nároku žalobcu. Nemožno totiž vylúčiť, že na strane žalovaného môžu nastať skutočnosti objektívneho charakteru, alebo subjektívneho charakteru, v dôsledku ktorých nesplní povinnosť, ktorá mu bola uložená uznesením vydaným podľa § 114 ods. 3 O. s. p. Účelom tejto zákonnej úpravy je zabezpečiť žalovanému súdnu ochranu aj v prípade, ak z ospravedlniteľného dôvodu zmešká lehotu na podanie vyjadrenia. Súd sa ale postupom podľa § 114 ods. 6 nezaobera tým, či boli splnené zákonné predpoklady pre vydanie rozsudku pre zmeškanie, ale je oprávnený posúdiť len to, či dôvody uvádzané a preukázané žalovaným (zistené súdom), (ne)možno považovať za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia. Vychádzajúc z účelu a povahy tohto procesného inštitútu možno vyvodiť, že ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 114 ods. 6 O. s. p. sú len také dôvody, ktoré na strane žalovaného nastali neočakávane (neboli mu vopred známe) a boli príčinou, že nesplnil povinnosť, ktorá mu bola uložená uznesením vydaným podľa § 114 ods. 3 O. s. p., a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvody ospravedlniteľné. Za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať okolnosť, ktorá žalovanému bola vopred známa, hoci mu objektívne znemožňovala splniť uloženú povinnosť vyjadriť sa k uplatnenému nároku žalobcu, ak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby požiadal o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia.

22. V posudzovanej veci odvolací súd za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia nepovažoval žalovanou tvrdenu skutočnosť o očakávaní nariadenia pojednávania a o potrebe náležitej a časovo náročnej prípravy procesnej obrany.

23. Podľa dovolacieho súdu dôvod náležitej a dlhodobej prípravy procesnej obrany môže spôsobiť zmeškanie lehoty na podanie vyjadrenia, nejde však o okolnosť, ktorá by na strane žalovanej nastala náhle, neočakávane. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že žalovanej bolo dňa 8. júla 2013 do vlastných rúk doručené uznesenie z 10. júna 2013 č. k. 36C/126/2013-37, ktorým jej bola uložená povinnosť, aby sa v lehote pätnástich dní od doručenia uznesenia k veci písomne vyjadrila a v prípade, že uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná, uviedla vo vyjadrení rozhodujúce skutočnosti na svoju obranu, pripojila listiny, na ktoré sa odvoláva, a označila dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Žalovaná zároveň bola vyzvaná, aby do pätnástich dní od doručenia uznesenia sa písomne vyjadrila, či súhlasí s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania. Ak žalovaná vedela, že príprava jej procesnej obrany je časovo náročná, mohla súd požiadať o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia, nakoľko ide o lehotu sudcovskú, ktorú súd môže predĺžiť. Rovnako, ak žalovaná očakávala nariadenie pojednávania mohla, a to aj napriek skutočnosti, že jej pasivita nemôže byť posúdená ako jej súhlas, súdu oznámiť, že s rozhodnutím vo veci bez nariadenia pojednávania nesúhlasí. Skutočnosť, že príprava jej procesnej obrany je časovo náročná, jej musela byť vopred známa. Nejedná sa preto o skutočnosť, ktorú v zmysle § 114 ods. 6 O. s. p. možno považovať

za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia. Odvolací súd (ako aj súd prvej inštancie) správne vyhodnotil skutočnosti uvádzané žalovanou ako také, ktoré nemožno považovať za ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty na podanie vyjadrenia. Postupom odvolacieho súdu tak nemohla byť žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom.

24. Pokiaľ ide o splnenie podmienok pre vydanie rozsudku pre zmeškanie dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu konštatuje, že boli splnené všetky podmienky nevyhnutné pre jeho vydanie ustanovené § 114 ods. 3, § 114 ods. 5 a § 153b s výnimkou ods. 1 a ods. 2 písm. a/ a c/ O. s. p. Jeho vydaním preto nemohla byť žalovanej odňatá možnosť konať pred súdom. K tvrdeniu žalovanej, že ide o „spotrebiteľský spor“, a preto rátať s vytýčením pojednávania vo veci treba uviesť, že rozsudkom pre zmeškanie nemožno rozhodnúť v spore, v ktorom sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy a odporcom je spotrebiteľ, avšak len vtedy, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky (§ 153b ods. 5 písm. d/ O. s. p.). Zmluvu o poskytnutí právnych služieb uzavretú medzi žalobcom a žalovanou dňa 23. júna 2011 treba v danom prípade považovať za spotrebiteľskú zmluvu. Žalovaná však netvrdila, že by zmluva obsahovala neprijateľné podmienky a tieto nezistil ani dovolací súd.

25. Žalovaná dovolanie odôvodnila aj tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

26. K týmto námietkam žalovanej najvyšší súd uvádza, že súdna prax je jednotná v tom, že tzv. iná vada a nesprávne právne posúdenie veci sú dovolacími dôvodmi, avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 ods. 1 O. s. p.) nezakladajú (súčasne) aj prípustnosť dovolania. Aj za predpokladu, že by tvrdenia žalovanej boli opodstatnené, (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), mohli by mať za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, ale nezakladali by súčasne prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p.

27. So zreteľom na vyššie uvedené možno uzavrieť, že v preskúmvanej veci dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu nie je prípustné podľa § 239 O. s. p. a neboli zistené ani dôvody prípustnosti uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd preto dovolanie žalovanej ako neprípustné odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. bez toho, aby mohla byť preskúvaná vecná správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

28. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.